

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională, 26 aprilie 2017
Clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timp de lucru: 3 ore
- Total: 120 de puncte

Citește cu atenție textele de mai jos:

A.

În fiecare zi, Baruțu trebuie să aibă o decepție nouă, constatând că toate lucrurile merg de-a-ndăratelea față de sincerile lui dorinți. Fragilitatea obiectelor cu picioare și roți l-a uimit și sensul întrebunțărilor, mereu contrariat de realități, cere de la el o schimbare de principii. Nu mai știe pe ce lume trăiește, căci între el și viață se interpun sistematic o voință, un agent, o fatalitate. Cineva îi strâmbă proiectele toate.

S-a suit pe spatele scaunului, ca să ajungă deasupra dulapului, unde se găsea vioara și, în loc să dea de vioară cu mâna, a dat cu fruntea și nasul de parchet. Această încheiere s-a petrecut brusc, tocmai în momentul când el își ridica piciorul să calce pe creștetul rezemătorii. Cineva l-a îmbrâncit și a căzut. S-a uitat; nu era nimeni în odaie. A luat un băț ca să bată scaunul și s-a nimerit cu bățul în cap. Și căzătura i-a jupuit nasul și i-a umflat o buză. Cui să se plângă? Îl certa toată lumea, de acord să zbiere la el. Și ce supărător e accentul interogativ al muștrărilor! „De ce te-ai suit pe scaun? De ce te-ai întins la vioară? De ce ai căzut? De ce?”. Totul începe cu: de ce? Bietul Baruțu încă nu știe că forma interogativă are să se ție de el întâi patru ani, apoi încă șapte ani și alți vreo cinci, în cazul când o să fie silit să se facă persoană cultivată și să îmbrățișeze o profesiune intelectuală. Și pe urmă ține toată viața.

Omul are simțul juridic dezvoltat, și ceea ce-l deosebește de animalele, lipsite de suflet, este, pe lângă cunoașterea de Dumnezeu, semnul întrebării.

Baruțu își mai dă seama că omul e simplist și mărginit și că tot ce a putut el să născocască pentru menținerea autorității lui, căpătată prin injurie, a fost un ton răstit urmat de semnul întrebării: o jumătate de doi, dedesubt cu punct. În constrângerea răspunsului stă tot secretul dominației acelor idioți cu păr care se numesc tați și tătuți. Dacă s-ar duce să ceară să fie frecat la vânătăile buzei și ale sprâncenii, întâi nu l-ar mai pupa nimeni și, al doilea, toți l-ar întreba „De ce te-ai suit? Nu ți-am spus să nu te mai cațări? De ce nu ascuți?” Numai interogative! Ce palme ar trage el în dreapta și în stânga, dacă nu i-ar fi mâinile așa de mici și de caraghios imitate după etichetele tătuțului și ale măicuții! O să vie această fericită vreme vreodată? Nu vine, Baruțule, niciodată. Tocmai când ar trebui să ceară socoteală de un trecut întreg de întrebări, de răcnete și de apăsări, se face și Baruțu tătuț – și gata.

Tudor Arghezi, *Amărăciuni* (1958)

B.

Pe-atunci pentru mine casele aveau față. Față de om, vreau să zic. Așa le și desenam: totdeauna cu două ferestre, care erau ochii, iar la mijloc, jos, o poartă boltită, care era gura, bosumflată. În ochi le puneam uneori și ghivece cu flori roșii. Niciodată florile nu aveau altă culoare: lumea mea era simplă și se repeta fără să mă plictisească. Cineva mi-a spus mai târziu că asta e chiar definiția Paradisului. [...]

Pentru adulți, care erau copiii bătrânilor, casa era un motiv de spaimă, la fel cum eram și noi, copiii adulților, și rareori erau mulțumiți de ea sau de noi. Adulții fuseseră și ei copii în aceeași casă. Acum voiau s-o schimbe, s-o îndrepte, s-o peticească: ba acoperișul prin care intra ploaia, ba vopseaua scorjită a scării, câte o ușă care nu se mai închidea, umflată de umezeală, niște țevi vechi, canalul înfundat, șoarecii din pod, în fine, n-o lăsau o clipă în pace, iar ea le răspundea exact la fel, nu le dădea pace. Spuneau că-i bătrână, că n-a fost gândită bine de la început și că n-avem loc. Nu mai vorbesc că mereu vindeau câte ceva din ea – te durea sufletul. Spuneau că n-au de ales. Spuneau că nu trebuie să te atașezi de lucruri. Spuneau că au nevoie de bani. Spuneau „Noi să fim sănătoși!”.

În schimb, pentru noi, copiii, casa era mereu proaspătă și atrăgătoare, un loc de explorat, fără cusur, fără margini și fără moarte. Pe-atunci nu știam nici despre oameni că mor, darămite despre case sau orașe, despre civilizații sau stele. Dar viața tocmai se pregătea să-mi arate că nu-i așa. Asta am învățat eu toată viața: că nimic nu-i deloc așa. Oricum, de câte ori cineva ieșea dintr-o vârstă ca să intre în alta, schimba și casa. Pe cea nevăzută, vreau să spun. [...]

Cinci sertare ale scrinului erau descuiate, le trăgeam din când în când afară cu o curiozitate mereu nouă, deși le cunoșteam conținutul: altă formă de Paradis, fără îndoială. Al șaselea stătea tot timpul bine încuiat și nu-i nevoie să-ți mai spun că ne ispăsea cel mai mult. Cred că așa e și la oameni: îți place să le vezi însușirile din sertarele care se deschid, pe rând, dar de întrebă te întrebă doar ce e în cel care rămâne încuiat. Așadar, din cele cinci deschise, fiecare dintre noi era lăsat să scoată tot ce dorea, cu rugămintea să pună apoi obiectul exact în locul de unde-l scosese. Combinația asta între ce aveam voie să facem după capul nostru și ce eram rugați să facem după capul adulților, care rareori se potrivea cu al nostru, și doar spre bucuria lor a fost, îmi dau seama, toată arta educației, în copilăria mea.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții* (2016)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe referitoare la cele două texte date:

1. Evidențiază modul în care se manifestă funcția poetică a limbajului în fiecare text.
2. Prezintă, utilizând exemple, o deosebire și o asemănare între naratorii din cele două fragmente.
3. Ilustrează, cu exemple din text, două mijloace de caracterizare a personajului principal din fragmentul extras din *Amărăciuni* scris de Tudor Arghezi.
4. Comentează semnificația secvenței: *Totul începe cu: de ce? Bietul Barutu încă nu știe că forma interogativă are să se fie de el întâi patru ani, apoi încă șapte ani și alți vreo cinci, în cazul când o să fie silit să se facă persoană cultivată și să îmbrățișeze o profesiune intelectuală. Și pe urmă ține toată viața.*
5. Susține-ți opinia despre modul în care se reflectă, în cele două texte, ideea că vârsta influențează perceperea lumii.

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează un text de 150 – 300 de cuvinte care să reprezinte continuarea textului B, descriind o altă formă de Paradis.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrive un eseu de 600-900 de cuvinte despre *curiozitate ca mijloc de cunoaștere*, pornind de la cele două texte citate și valorificând experiența ta culturală.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte. Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).